

**การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1**

**THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL LEADERSHIP MODEL FOR SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA 1**

ศศิศ ศิริพรหมมา ^{1*} กฤษดา ผ่องพิทยา ² และ สมภารธรรณ คีโลศรีไช ³

¹นักศึกษาลัทธิศาสตรศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

³อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

*Corresponding Athour E-mail : Sasitsiriphomma@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และ 2) ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ประชากร คือ ผู้บริหารครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานวิชาการโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานวิชาการโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ จำนวน 321 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ฉบับ ดังนี้ 1) แบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ และ 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 (Epcuvv Model) มีองค์ประกอบหลักหลัก 5 ด้าน 72 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1)ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 15 ตัวชี้วัด 2)ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม 14 ตัวชี้วัด 3)ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 16 ตัวชี้วัด 4)ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาผู้เรียนและ 13 ตัวชี้วัด 5)ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ 14 ตัวชี้วัด

2. ความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

คำสำคัญ : ผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to study 1) develop a model for Instructional Leadership, under the Chaiphaphum Primary Education Service Area Office 1. 2) check the suitability a model for Instructional Leadership, under the Chaiphaphum Primary Education Service Area Office 1. A sample were directors, the deputy directors of school, the academic teachers and the supervisors, there were 321. Research tools were 1) There were 2 checklist questionnaire. 2) There was 1 recording form focus group conversation. The percentage, mean, and Exploratory elements analysis were the parameters used for statistical The findings revealed as follows

1. The develop a model for Instructional Leadership, under the Chaiphaphum Primary Education Service Area Office 1. have the main components 5 models 72 indicators there were 1) the directors can effectively manage for 5 indicators . 2) the directors use of participatory management for 14 indicators 3) the directors be knowledgeable of basic education curriculum for 16 indicators 4) The directors have vision, were be leadership and were creative to developed the students for 13 indicators. 5) The directors has moral, ethical and professional ethics for 14 indicators.

2. The suitability a model for Instructional Leadership, under the Chaiphaphum Primary Education Service Area Office 1. is the most agree.

Keywords : Instructional Leadership

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 เป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ในหมวดต่างๆทั้งในเรื่องของความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษาและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา บทบัญญัติดังกล่าว ส่งผลให้ประเทศไทยเกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้นในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552-2561) ที่มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป้าหมาย 3 ประการคือพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารและการจัดการศึกษารวมทั้งมีกรอบแนวทางในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการคือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคูณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่รวมทั้งพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการตามและได้สรุปสภาพปัจจุบันและผลการดำเนินงานพบว่า การบริหารจัดการศึกษา มีปัญหาทั้งในด้านกระบวนการศึกษาและผลลัพธ์การศึกษา ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากระบบต่างๆ ทั้งระบบการศึกษาโดยรวม เช่น ระบบการบริหาร

จัดการในปัจจุบัน พบว่า การปฏิบัติงานในสถานศึกษามีหลายสิ่งหลายอย่างที่มีได้เกิดขึ้นจากความต้องการของชุมชน แต่มาจากส่วนกลางโดยจัดทำออกมาเป็นกฎระเบียบ ประกาศคำสั่งและข้อบังคับต่างๆทำให้ส่วนท้องถิ่นคือ สถานศึกษาไม่มีสิทธิในการคิดสร้างสรรค์ขึ้นเองจึงทำให้สถานศึกษาต้องปฏิบัติงานติดอยู่ในกรอบ ขาดการพัฒนา ที่มาจากวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและไม่สามารถจะสร้างแผนยุทธศาสตร์ในการปรับปรุงสถานศึกษาที่ดีได้ ระบบการบริหารจัดการระดับสถานศึกษา รวมทั้งสถานศึกษายังขาดรูปแบบและกระบวนการในการบริหารงานวิชาการที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันอีกทั้งระบบการเรียนการสอนของครูยังเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนลอกเลียนความรู้นอกจากการป้อน ข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ของผู้เรียนเองซึ่งการเรียนการสอนเป็นเรื่องใหญ่ที่ทุกฝ่ายจะต้องทุ่มเทใช้ พลังงานและพลังความคิดในการจัดการเรียนการสอนในการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการ พัฒนา

ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคลากรหลัก ที่สำคัญต่อการบริหารและการจัดการศึกษา ผลของการศึกษา จะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ซึ่งบทบาทที่สำคัญอันดับแรกของผู้บริหารคือการเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจะต้องมีหลักการ หรือรูปแบบในการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการ จัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตาม ที่ตั้งไว้ สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการมีรูปแบบการ บริหารที่ดีที่นำไปสู่คุณภาพในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ ในหลักสูตรนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาย่อมเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะต้องทำหน้าที่สนองนโยบายดังกล่าว (ธีระ รุญเจริญ ,2553) แต่ในสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษายังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนในการใช้เป็น ต้นแบบในการบริหารงานวิชาการที่จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จึงทำให้การบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นไปตามความถนัดและความสามารถของผู้บริหารแต่ละสถานศึกษา ส่งผลให้คุณภาพ การศึกษาในปัจจุบันไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และส่งผลให้ผลการทดสอบมาตรฐาน กลางที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2558)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่าจะจำเป็นต้องมีรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการที่ใช้เป็น ต้นแบบในการบริหารสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงได้ทำการศึกษาและพัฒนา รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตาม วัตถุประสงค์ของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้อง สามารถกระตุ้นให้บุคลากรทำงาน ร่วมกันอย่างเต็มศักยภาพมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษามีทักษะ การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพ มีคุณภาวะในการเป็นผู้นำสูง กล้าตัดสินใจ และมุ่งผลสำเร็จ โดยมีเป้าหมายให้เกิดการ ดำเนินงานจริงภายใต้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานขณะเดียวกันก็ต้องทำ ให้ทุกคน บังเกิดความพึงพอใจในงานที่ทำ ด้วยการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพภายใต้ภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่ พึงประสงค์จะสามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดร้อยละ 50 ของกลุ่มประชากรแต่ละกลุ่มได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 321 คน เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลแต่ละชั้นตอนจากประชากรที่ได้กำหนดไว้ มีขั้นตอนการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการร่างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ได้ดำเนินการดังนี้

- 1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทำการวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์ได้รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 17 รูปแบบ

- 1.2 นำรูปแบบทั้ง 17 รูปแบบมาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 276 คน

- 1.3 นำข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยใช้เทคนิค สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis.)

- 1.4 นำคะแนนปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) Exploratory Factor Analysis. ของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มาใช้เป็นข้อมูลกำหนดโครงสร้างเพื่อใช้ในการดำเนินการในขั้นตอนที่ 2

2. ขั้นการพัฒนาแบบภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Conversation) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 3 รอบ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

- 2.1 รอบที่ 1 วิเคราะห์ร่างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยผู้เข้าสนทนากลุ่มย่อย

2.2 รอบที่ 2 จัดกลุ่มโครงสร้างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้เข้าสนทนากลุ่มย่อย

2.3 รอบที่ 3 ร่วมกันกำหนดรายละเอียดของแต่ละกลุ่มว่าควรเป็นอย่างไร โดยผู้เข้าสนทนากลุ่มย่อย

2.4 นำรูปแบบที่ได้มานำเสนอและนำไปให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยทุกท่านลงลายมือชื่อรับรองผลการสัมมนากลุ่มย่อย

3. ขั้นตอนการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ได้ดำเนินการดังนี้ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

3.1 นำรูปแบบที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติไว้ว่า เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้รับรางวัลเป็นที่ยอมรับและมีผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ปรากฏชัดเจน จำนวน 30 คน

3.2 นำข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์หาค่าความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และ 2) ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 (EPCUVV Model) ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน 72 ตัวชี้วัด ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) ซึ่งมีตัวชี้วัดจำนวน 15 ตัวชี้วัด

1.2 ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative) ซึ่งมีตัวชี้วัดจำนวน 14 ตัวชี้วัด

1.3 ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Curriculum) ซึ่งมีตัวชี้วัดจำนวน 16 ตัวชี้วัด

1.4 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เน้นการพัฒนา (Vision) ซึ่งมีตัวชี้วัดจำนวน 13 ตัวชี้วัด

1.5 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (Virtue) ซึ่งมีตัวชี้วัดจำนวน 14 ตัวชี้วัด

2. ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของ

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีความเหมาะสมมากที่สุดในทุกๆ ด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 1)ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2)ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เน้นการพัฒนาผู้เรียน 5)ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

อภิปรายผล

ในงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 (EPCUVV Model) ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ

1) ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) ซึ่งมีตัวชี้วัด 15 ตัวชี้วัด คือ 1.1) ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด 1.2) ผลการปฏิบัติงานตรงตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ 1.3) ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 1.4) สร้างความตระหนัก (Awareness) ให้กับบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพร่วมกัน 1.5) ส่งเสริมและพัฒนาครูในการปฏิบัติ (Attempt) ให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพการศึกษา 1.6) ส่งเสริมและพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.7) ผลการปฏิบัติงานผ่านเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.8) นำผลการปฏิบัติงาน มาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 1.9) ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานได้พัฒนาเต็มความสามารถ 1.10) ผู้เรียนจบหลักสูตรตามกำหนด 1.11) ผู้เรียนเป็นบุคลากรที่ดีของชุมชน 1.12) บุคลากรได้รับการยอมรับและเป็นผู้มีแนวทางวิชาการของศูนย์พัฒนามาตรฐานการศึกษา 1.13) ผู้เรียนเป็นตัวแทนในกิจกรรมพัฒนาด้านต่างๆ 1.14) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน 1.15) มีความสามารถในการนิเทศงาน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพราะถ้าการบริหารงานนั้นสามารถทำให้บรรลุได้ตามจุดประสงค์อย่างเกิดคุณภาพ ซึ่งตรงกับ สกล คามบุตย์ ,เฉลย ภูมิพันธ์ และธัญยาภรณ์ พาพลงาม. (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่นักวิชาการส่วนใหญ่ยอมรับสูงสุด คือด้านการส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียน และด้านความเป็นผู้นำ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ด้านการจัดหาสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยี และด้านการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านความรู้ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และด้านวิสัยทัศน์ การประกันคุณภาพภายใน และด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร และ ไกศย์ภูเปศลรินทร์ (2552) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย จำนวน 15 องค์ประกอบ ดังนี้ การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจการเรียนรู้ การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การพัฒนานักเรียน การพัฒนาครูและการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และ คณาภรณ์ เสริมศรี. (2557). ได้ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ด้านบรรยากาศขององค์การมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านคุณลักษณะของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2) ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative) ซึ่งมีตัวชี้วัดจำนวน 14 ตัวชี้วัดคือ

2.1) สนับสนุนให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาตามระเบียบแบบแผน 2.2) สนับสนุนการบริหารสถานศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา 2.3) สนับสนุนการบริหารงบประมาณในรูปแบบคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย 2.4) สนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 2.5) สนับสนุนให้มีการรายงานผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมต่อชุมชนสม่ำเสมอ 2.6) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา 2.7) มีความเป็นกัลยาณมิตรกับทุกฝ่าย 2.8) มีมนุษยสัมพันธ์กับทุกฝ่าย 2.9) มีหลักการบริหารงานวิชาการโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 2.10) เป็นนักประสานงานที่ดี จัดระบบสื่อสารภายในอย่างเป็นระบบ 2.11) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม 2.12) มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับชุมชน 2.13) ส่งเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอก 2.14) ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจและมีส่วนร่วมในการบริหาร เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญพักตร์ ภูศิลป์และ ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง (2557) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษาในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษา ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ เมืองคัประกอบ 6 ด้าน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ข้อค้นพบใหม่จากการวิเคราะห์องค์ประกอบในการวิจัยครั้งนี้ บ่งชี้ว่าผู้บริหารโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษาในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรให้ความสำคัญกับการร่วมมือกันในการพัฒนาหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษาในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏรวมทั้ง สิริราณี วสุภัทร (2551) ได้นิยามความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาหมายถึงการแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถโน้มน้าวใจหรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดหมายของการจัดการศึกษา รวมพลัง และประสานสัมพันธ์เพื่อให้งานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน อันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3) ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Curriculum) ซึ่งมีตัวชี้วัดจำนวน 16 ตัวชี้วัด ดังนี้ 3.1) มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3.2) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้เหมาะสมกับบริบท 3.3) ส่งเสริมให้บุคลากรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตรงตามหลักสูตร 3.4) มีความรู้เรื่องการวัดผล ประเมินผล การเรียนการสอน 3.5) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของท้องถิ่น 3.6) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง 3.7) ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูในการผลิตและใช้สื่ออย่างหลากหลาย 3.8) ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูในการผลิตและใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง 3.9) แต่งตั้งและให้ความสำคัญกับคณะกรรมการบริหารหลักสูตร 3.10) แต่งตั้งและให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตรงตามพระราชบัญญัติ ซึ่งถือว่าเป็นแกนหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเป็นเอกเทศและพัฒนาประเทศไปตามทิศทางที่มุ่งหวัง ซึ่งสอดคล้องกับ พัทธยา ชนะพันธ์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30.พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 เมืองคัประกอบที่สำคัญทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้าน การกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลง ด้านการนิเทศและการประเมินผลการปฏิบัติการสอน ด้านการ

บริหารหลักสูตรการเรียนการสอน และ ด้านการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ พร้อมทั้งตรงกับ ประสิทธิ์ เชี่ยวศรี และคณะ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์เอกสาร 22 รายการ และสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญพบว่า ผู้บริหารต้องมีความรู้และสามารถบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (Curriculum and instruction Management) ให้ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เน้นออกแบบ สร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประสานงานหลักสูตรติดตาม กำกับ ดูแลการใช้หลักสูตร กระตุ้นให้กำลังใจครูและนักเรียนในการเรียนการสอน สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และ

4) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เน้นการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีตัวชี้วัด จำนวน 14 ตัวชี้วัด คือ 4.1) กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาในอนาคต 3 – 5 ปี อย่างชัดเจน 4.2) กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาได้เหมาะสมกับบริบท 4.3) แสวงหาความรู้ใหม่ๆมาเสมอ 4.4) ใช้นวัตกรรมในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างรวดเร็ว 4.5) รวบรวมวิธีการบริหารที่ท้าทายการเปลี่ยนแปลง 4.6) มีหลักการบริหารที่ยืดหยุ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4.7) ริเริ่มการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นแบบอย่าง 4.8) มีวิธีการพัฒนาสถานศึกษาที่แปลกใหม่เสมอ 4.9) มีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สนุกสนานแปลกใหม่ 4.10) มีกระบวนการกระตุ้นบุคลากรเพื่อให้ความร่วมมืออย่างเต็มความสามารถ 4.11) กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาโดยการเห็นด้วยของทุกฝ่าย 4.12) มีกระบวนการที่หลากหลายในการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสู่เป้าหมายที่ชัดเจน 4.13) มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4.14) ริเริ่มเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มองเป้าหมายของการศึกษาในอนาคตได้อย่างแม่นยำ มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งตรงกับ สุภัคกาญจน์ ฤทธิ์ละคร (2548) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 5 กรณีศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงมีการจัดทำแผนงาน โครงการด้านวิชาการ จัดทำเป็นกลยุทธ์และธรรมนูญโรงเรียนเป็นปัจจุบันและมีการแต่งตั้งให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการอย่างชัดเจน

5) ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งมีตัวชี้วัด จำนวน 14 ตัวชี้วัด ดังนี้ 5.1) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 5.2) มีความตรงต่อเวลา 5.3) มีความซื่อสัตย์สุจริต 5.4) มีความมุ่งมั่น 5.5) กล้าตัดสินใจ 5.6) มีความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา 5.7) มีการพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ 5.8) มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีทักษะแสวงหาความรู้ 5.9) อุทิศเวลาให้กับการทำงาน 5.10) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ 5.11) บริหารโดยระบบคุณธรรม 5.12) ใช้หลักสัปปุริสธรรมะในการบริหารสถานศึกษา 5.13) มีคุณธรรมโดยใช้หลักธรรม พรมวิหาร 4 ในการทำงาน 5.14) จัดให้มีระบบสื่อสารที่ดีภายในสถานศึกษาซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งของผู้บริหารที่จะต้องพัฒนาตนเองให้เกิดคุณธรรมในตัวเอง เป็นการขจัดปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมา ซึ่งสอดคล้องกับ ชญาภาณท์ สังฆธรรม (2558) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอบ้านนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาณครนายก ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านคุณธรรมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอบ้านนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาณครนายก มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้ง ประสิทธิ์ เชี่ยวศรี (2544) ได้นำเสนอแบบจำลองการพัฒนา

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผลการศึกษาค้นลักษณะภาวะผู้นำมีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ 3) ด้านทัศนคติ 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม และ 5) ด้านบุคลิกภาพ

2. ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน โดยมีผลการตรวจสอบในภาพรวม มีความเหมาะสมมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า 1) ผู้บริหารสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับจักรพงศ์ ถาบุตร (2547) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออก โดยนำเอาความรู้ ความสามารถ ความคิด เทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อกระตุ้นและนำครูให้ปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนการสอนจนบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด 2) ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกระบวนการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจการบริหารแบบมีส่วนร่วมเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาของการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ คุณวุฒิ คนฉลาด (2540) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นเทคนิคที่ยอมรับกัน อย่างกว้างขวาง โดยหลักการ คือ มุ่งให้สมาชิกในองค์การมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม ให้ทุกคนมีส่วนร่วม งานจึงประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพและ จีระพงษ์ หอมสุวรรณและคณะ (2555) ได้ทำการวิจัย เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม 2) คณะกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) ขอบข่ายงานการบริหารแบบมีส่วนร่วม และ 4) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) ผู้บริหารมีความรอบรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประสิทธิ์ เขียวศรี และ คณะ (2548) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์เอกสาร 22 รายการ และสนทนากลุ่มย่อยผู้เชี่ยวชาญพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าการ บริหารจัดการหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนรวมทั้งสุภาพดา เหมปาละธำรง (2559) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3 ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัญหาการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง โดยมีปัญหาสูงสุดด้านการกับคุณภาพ รองลงมาคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้าน การส่งเสริม สนับสนุน ตามลำดับ และ (2) แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มี 3 ด้าน 16 รายการ ปฏิบัติ คือ (1) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน (2) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และ (3) ด้านการกำกับ คุณภาพ 4) มีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เน้นการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งตรงกับ สุภัตดาญจน์ ฤทธิ์ละคร (2548) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 5 กรณีศึกษา พบว่า วิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงมีการจัดทำแผนงาน โครงการด้านวิชาการ จัดทำเป็น กลยุทธ์และธรรมนูญโรงเรียนเป็นปัจจุบันและมีการแต่งตั้งให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการอย่างชัดเจน และ 5) ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2546) กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้นำซึ่งเปรียบเสมือนที่พึ่งของคนอื่นที่บริหารประสบผลสำเร็จ ว่าต้องประพฤติดี และเป็น

แบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลทั่วไปต้องมีกัลยาณมิตรต้องหาที่ปรึกษาและผู้ร่วมงานที่ดี มีความรู้ ความสามารถและ
แสวงหา ปัญญาเพิ่มเติมอยู่เสมอ ต้องเป็นคนไม่ประมาท ต้องเป็นคนเข้มแข็ง กระตือรือร้น เอาจริง แม้จะมีอุปสรรค
มีภัย ก็ไม่ย่อท้อวางตัวเป็นหลักได้ไม่ว่าวันไหนต่อสิ่งแวดลอมต้องทำได้ และช่วยคนอื่นทำได้ ในสิ่งที่ต้องการจะทำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้

1. ควรจะทำโครงการให้นำรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ไปปรับใช้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
2. ควรจะทำโครงการให้นำรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ไปปรับใช้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่น

ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะศึกษาและพัฒนาในรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคสังคมเครือข่าย
2. ควรจะศึกษาและพัฒนาในรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- โกศิษฎ์ เปลรินทร์. (2552). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. (ดุสิตนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- คชาภรณ์ เสริมศรี. (2557). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. (ดุสิตนิพนธ์ศึกษาศาสตร
ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- คุณวุฒิ คนฉลาด. (2540). การพัฒนาองค์กร. (กองบริการการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- จักรพงษ์ ธานีบุตร. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหาร สถานศึกษากับการ ปรับพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3. (วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- จีระพงษ์ หอมสุวรรณและคณะ. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (ปริญาญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหาร
การศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ชญาภาณท์ สังฆธรรม. (2558). พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา
อำเภอบ้านนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. (ปริญาญาด
มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง, 15.

- ประสิทธิ์ เขียวศรี และ คณะ. (2548). **การนำเสนอแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ประยุตโต). (2546). **พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม**. (กรุงเทพฯ, กรมการปกครอง).
- พัทธยา ชนะพันธ์. (2555). **รูปแบบภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30**. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา).
- เพ็ญพักตร์ ภูศิลป์ และ ธวัชชัย ตั้งอุทัยเรือง. (2557). **รูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษาในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ**. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีเตียน).
- สกล คามบุศย์, เฉลย ภูมิพันธ์ และ ฉันทยาภรณ์ พาพลงาม. (2559). **การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2**. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด).
- สิร์รานิ วสุภัทร. (2551). **ภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- สุภัคกาญจน์ ฤทธิ์ละคร. (2548). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา**. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- สุภชาดา เหมपालะธำรง. (2559). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1-3**. (วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 6(1), 337-347).
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). **รายงานการปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. (2558). **รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี การศึกษา 2557**. ชัยภูมิ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.